

Nina Kalt

Barva jako organická bytost

text Marta Kucharová Mentzlová | foto archiv

Malířka Nina Kalt se věnuje abstraktnímu umění, v němž dominují živé barvy, které netradičním způsobem kombinuje. Její tvorbu ovlivňuje prostředí, v němž vyrůstala, především funkcionalistický Zlín, zasazený do zvládnuté, kopcovité krajiny, i romantické prostředí zapadlé východomoravské osady Semetín. S malířkou, která již více než třicet let žije v Mnichově, jsem se setkala u příležitosti její výstavy v galerii Nová síň. Instalaci, v níž představila své malby z let 2011 a 2012, pojmenovala právě po místě, kde trávila část svého dětství – Semetín.

Jakým způsobem vás v tvorbě ovlivnilo vaše dětství?

Člověk prostředí, ve kterém žije, prakticky nevnímá. Je pro něj samozřejmé. Když jsem se přestěhovala do Německa, divila jsem se, proč se mi líbí zrovna Bauhaus. Předtím jsem nepřemýšlela, proč mám ráda přehledné struktury. Nebo proč mám ráda romantické struktury v krajině. Pak jsem si uvědomila, že je to vlivem Zlína. O jeho architektuře ale nikdo dřív nemluvil, protože Baťa byl nepřítelem tehdejšího režimu. Tu souvislost se Zlínem jsem si ujasnila až v posledních letech, kdy jsem pochopila, proč jsou mi tyto věci blízké.

Jsou vám místa spojená s dětstvím už cizí?

Trošku cítím smutek, že už neexistují. Ne kvůli tomu, že už nejsou moje, ale že nejsou vůbec. I přístup člověka k prostředí je jiný. Například Semetín jsem měla v paměti uložený někde na konci světa, utajený a zapadlý, ale dávno to tak není. Vadí mi, že se obecně vytrácí vztah mezi lidmi a přírodou, kterou si lidé raději najdou na počítači, než aby vyšli do lesa.

Vzpomínky, které už neexistují, a smutek s tím spojený máte i ve svých obrazech?

Je to tak, ale ne že bych to dělala záměrně. Člověk se k minulosti vrací s odstupem, v době, kdy má víc času vzpomínat. Vyrůstala jsem sice ve městě, ale přímo u lesa. A celé prázdniny jsme trávili na chatě v Semetíně. Milovali jsme to tam. Byla to zapadlá oblast bez infrastruktury, kde jsme žili přirozeně uprostřed přírody. Dnes je to místo zcela jiné. Stalo se součástí turistiky. Z toho jsem byla trochu šokovaná.

Ve vašich obrazech je velmi důležitá barva...

Barva je pro mě otázka tělesnosti, otázka organické bytosti. Barvou lze vyjádřit všechno, co se dá vyjádřit linií, kresbou. Barvou můžu vytvořit perspektivu. Ale ne tu renesanční. Geometrickou perspektivu nepotřebuju, já ji můžu vytvořit barvou. Zajímá mě, jak barvy fungují, jak je můžu používat, jak můžu pracovat s prostorem, jak ho pomocí barev utvářet.

Světlo, které dopadá na obrazy ve dne, mění barvy a prostor v malbách. Záměrně s ním takto pracujete?

Ano. Statický obraz, na který se můžu dívat den nebo třeba měsíc a je pořád stejný, mi nic neříká. Zajímavější je, když má člověk možnost vidět i po roce v obraze ještě něco jině-

ho. To je pro mě úžasné. Například právě to napětí, které se děje z interakce se světlem.

I v kompozici barev vašich obrazů, které jsou velmi výrazné, je cítit silná energie...

Mám jí dost. Když něco dělám nebo o něčem třeba jen mluvím, jsem stoprocentně soustředěná. Vědomě dávám hodně energie do práce. Je to můj charakter. V mé práci jsou také důležité pauzy, odstup. Stejně důležité jako malování, které strávím se štětcem v ruce, je pro mě dívání. Pro mě jedno vychází z druhého. Potřebuju pauzu k tomu, abych věděla, jak určité barvy spolu působí. Buď je musím sladit, zharmonizovat, nebo musím vytvořit napětí, roztáhnout prostor či určitou část uzavřít. Ono to asi zní nepochopitelně, když se na mé obrazy díváte. Lidé, kteří se tím nezabývají, v tom nic složitějšího nevidí, nechápou, co může tak dlouho trvat na tom udělat pár fleků. A to je zase vlivem Zlína. Mám v obrazech velice jasné struktury, i když to zní paradoxně.

Původně jste vystudovala matematiku, myslíte, že s tím může také souviset váš přístup?

Možná. I když to pro mě byla spíš z nouze ctnost.

Proč jste tedy nestudovala umění? Předpokládám, že jste k němu musela tihnout už od dětství...

Ano, vyrůstala jsem v něm. Tatínek u nás v domě pořádal výstavy. Byl předsedou Klubu výtvarného umění ve Zlíně, sbíral obrazy. A dědeček byl městský architekt. Byl to velký perfekcionista. Měl velké nároky na preciznost i na dodržování termínů. A musím říct, že já jsem také důsledná. Snažím se do věci pronikat. Určitou dobu se intenzivně věnuji nějakému konceptu, tématu, který pak opus-

tím, abych se mohla plně věnovat jinému. Dříve to byla forma, teď je to barva, protože se zabývám přírodou. Formu jsem opustila i kvůli tomu, že by barvy spoutávala.

A proč jste si vybrala zrovna matematiku a chemii?

Matematiku jsem si vybrala vlastně proto, že jsem neměla dobrý kádrový posudek. Nepřipadalo v úvahu, že bych šla na nějakou uměleckou školu. Když jsem chtěla studovat, musela jsem si vybrat obor, o který nebyl velký zájem, což byla právě matemati-

ka. Nikdy jsem s ní neměla problém, naopak jsem ji měla ráda, protože když ji pochopíte, nemusíte se moc učit. Chemie byla horší, tam musí být člověk pilný.

Těmto oborům jste se ale po škole nevěnovala. Nejprve jste působila v divadle Semafor, pod vašim dívčím jménem Nina Hamrlová. Jak k tomu došlo?

Na vysoké škole mě kromě výtvarného umění zajímala také hudba. Zpívala jsem nejprve ve studentském kabaretu, pak jsem se dostala k olomouckému divadlu a vystupovala

■ SEMETÍN, 90 x 80, 2012

■ Výstava SEMETIN v galerii Nová síň

i s tanečními orchestry. Chtěla jsem se naučit víc, tak jsem se vydala stopem do Semaforu, a oni mě přijali. Byla jsem tam rok, pak jsem se dostala do kontaktu s Holanďany. Dělal jsem pro holandskou televizi vysílání z Prahy. Moderovala jsem, zpívala, a to v holandštině, přestože jsem ten jazyk neuměla. Díky tomu jsem se v roce 1979 dostala oficiálně ven z tehdejšího Československa.

Nechybělo vám české prostředí?

Nechybělo, protože nové dojmy byly tak silné, že na to nebyl čas. Chtěla jsem odejít, protože jsem byla svázaná svým původem a byla jsem i hodně kritická vůči režimu, takže bych časem určitě měla problémy. Z Holandska jsem se přestěhovala do Německa, kde jsem se musela nějak žít. Měla jsem velké štěstí, že mě rodiče donutili, abych v době, kdy už jsem byla v Semaforu, dostudovala univerzitu. Náhodou jsem se dostala do firmy Siemens, kde hledali nové lidi. Musela jsem se postarat o sebe a o dceru. Pracovala jsem v oddělení zabývající se vývojem softwarů pro počítače, které organizovaly telekomunikaci. V práci jsem

měla úspěchy, takže jsem začala postupovat. Zůstala jsem tam dvacet let.

Jak jste zvládla zapojit se do tak velké firmy? Přeci jen působíte jako člověk, jenž potřebuje svobodu...

Tenkrát tam volnost byla. Úspěšným lidem se nechával velký prostor. Mohla jsem dělat, co mě zajímalo. A pokud byl člověk dobrý, byla mu dopřána i svoboda. Teď už je to jiné. Asi tak před patnácti lety se americký způsob řízení firem začal šířit i do Evropy. Teď už bych v tomhle systému nedokázala existovat. Pozorovala jsem změny, racionalizaci práce celé organizace. Jako žena bych tam už nemohla dostat lepší pozici. Využila jsem proto snižování stavů a za výhodných podmínek se rozhodla odejít. Během dvou let jsem svou práci předala nástupci a firmu opustila.

Neměla jste problém přizpůsobit se mentalitě Němců?

Nebylo to jednoduché, ta mentalita je samozřejmě jiná. Nemají poetičnost jako Češi. Jsou na vysoké kulturní i mentální úrovni, ale nechají se snadno vtěsnat do struktur, s nimiž

ani třeba nesouhlasí. Nemají takovou dravost po svobodě. Ale obdivuji jejich racionalitu a jejich pilnost, to, jak byli zaměstnanci ochotni pracovat kvůli nějaké společné vizi, to, že obětovali práci všechno.

V té době jste se spřátelila se scénografem Černého divadla Jiřím Srncem, který vás přivedl zpátky k výtvarnému umění...

Na zakončení své práce ve firmě, to bylo před deseti lety, jsem si usmyslela udělat na rozloučenou večírek v Praze. Chtěla jsem tam mít i Černé divadlo. Proto jsem pozvala Jiřího Srnce. Prohlížel si u mě doma práce různých umělců, všiml si i mého obrazu a řekl, že se mu líbí nejvíc. Byla to pro mě velká pocta. Díky němu jsem začala výtvarné umění znovu studovat. Měla jsem k tomu dobré podmínky. Žiju v Mnichově, které je městem barev. Na mnichovské akademii učil Paul Klee, studoval Kandinsky aj. Mnichov má zajímavé světlo. V Německu nemůžete jít na denní studium, pokud je vám přes třicet. Ale jsou tam dobré večerní akademie, kde učí stejní učitelé jako na řádných univerzitách. Snažila jsem se zís-

■ Nina Kalt s Jiřím Srncem

kat nejlepší profesory a měla velké štěstí. Došla jsem se například k Markusi Lüpertzovi, který byl rektorem akademie v Düsseldorfu.

Ovlivnil vás Jiří Srnec i v tvorbě?

Bez Jiřího Srnce bych si nedovolila věnovat se výtvarnému umění profesionálně. Když něco dělám, dělám to naplno, což někdy není jednoduché. Ale neovlivnil mě konkrétně. Jiřího spíš zajímá kresba, linie. Ovlivnil mě jeho přístup k umění. Díky němu jsem si dovolila použít barvu pro vyjádření všeho – organičnosti, prostoru, myšlenky, spirituality, meditace. Diskuse s ním mě úžasně duchovně obohacovaly. Díky němu jsem hodila všechno za hlavu a nestarala se o trendy.

Vedete vlastní galerii. Jak vás to napadlo?

To bylo štěstí. Před sedmi lety jsem hledala větší ateliér a objevila krásné prostory v mnichovské čtvrti Westend asi o 120 m² s velkými výlohami a výborným světlem. Napadlo to vlastně mého manžela – uvědomil si, že to není ateliér, ale galerie. Takže teď je v jedné části galerie a ve druhé depozitář, kde můžu ukládat obrazy i malovat.

Jak si vybíráte umělce, kteří budou ve vaší galerii vystavovat?

Moje další štěstí. Začali jsme s výstavou korejské malíčky Jin Young Lee. Současné korejské umění bylo v Německu prakticky neznámé. Po úspěchu jsme se rozhodli, že budeme nadále

NINA KALT se narodila ve Zlíně do rodiny se silným vztahem k umění. Její tatínek byl ředitelem Klubu výtvarného umění, zároveň sběratel grafických listů a kurátor výstav, dědeček městský stavitel Zlína Alois Gebauer. Vystudovala matematiku a chemii na Palackého univerzitě v Olomouci. Během studia působila v divadle Semafor, později odešla do Nizozemska a poté se usadila v Německu. Pracovala jako inženýrka pro telekomunikaci a počítače u firmy Siemens v Mnichově, kde se stala nejvýše postavenou ženou – manažerkou. Po odchodu z firmy vystudovala malířství na Reichenhaller Kunstakademie u Markuse Lüpertze a Gottharda Graubnera. Vystavovala v Německu, Česku, Francii, Itálii, Švýcarsku, Belgii, Jižní Koreji a Kanadě. Za svou uměleckou práci získala řadu mezinárodních ocenění. Tricet let žije v Mnichově, kde v umělecké čtvrti Westend vlastní Galerii Kalt.

uvádět umění, které není v Mnichově dostupné. Dalším kritériem se stala vysoká kvalita a třetím aspektem je, že nechceme kvantitu. Věnujeme se projektům, které mají kontinuitu. Takže jsme nejdříve pokračovali s korejským uměním. Napadlo mě spojit Jin s německou výtvarnicí Ingrid Floss: obě jsou přibližně ve stejném věku, je jim přes třicet, obě dělají abstraktní umění. Domluvily se na společné tvorbě. Každá z nich začala pracovat na deseti obrazech, které si pak poslaly poštou, a ta druhá malbu dokončila. Vznikl tak výtvarný rozhovor, nazvaný **DIALOG IN COLOUR**. Jejich obrazová symbióza byla úžasná. V naší galerii představujeme umělce a témata, které spojují dvě země nebo třeba barva. A umělec musí být ochotný vzít na sebe riziko, protože neví, co nakonec vznikne a jaká bude reakce. V kruzích, které tomu rozumí, máme dobrou pověst. Vystavovali jsme i mnichovské umělce a spolupracujeme také s Českem. První

výstavní projekt vytvořil Patrik Hábl – a s velkou odezvou. Je to výjimečný umělec a člověk. Ne všichni, kteří u nás chtějí vystavovat, se ale pro naši galerii hodí.

Je těžké užít se jako galeristka v Mnichově? Mají Němci větší potřebu nakupovat umění než Češi?

Řeknu to pragmaticky. Mnichov je bohaté město. Mnoho lidí tu má nádherné byty plné obrazů. Nejzajímavější jsou sběratelé, kteří jsou závislí na umění, na určitém umělci. O ty bojují všechny galerie. Galerie prezentují své umělce i na mezinárodních veletrzích, kde se jejich práce prodávají, ale já jsem nechtěla jít touto cestou, mně se na veletrzích ty prezentace nelíbí. A navíc to stojí hodně peněz. My máme své sympatizanty. Někdo koupí proto, aby nás podpořil, občas něco koupíme sami, abychom podpořili své umělce. Jde nám o možnost uměleckého vyjádření dnešního života. ■